

Privacy in het kader van de overdracht van gegevens van voorschoolse naar vroegschoolse voorzieningen

Inleiding

Samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen als peuterspeelzaal en kinderdagverblijf met het basisonderwijs is een bijna vanzelfsprekend samenwerkingsverband. Immers ieder kind zal, nadat het de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf verlaat, naar een basisschool gaan. Dat beide soorten voorzieningen contacten met elkaar hebben en vormen van samenwerking zoeken is in het kader van ‘zorg’ om het kind een logische stap. En dan wordt met ‘zorg’ niet bedoeld dat er zorgen zijn om het kind, dat men bezorgd is, maar er moet eerder gedacht worden aan aandacht voor het kind, betrokken zijn bij het kind en zijn gezin.

Vanuit het peuterspeelzaalwerk is een vorm van samenwerking met de basisschool van oudsher gemakkelijk geweest. Peuterspeelzalen werden en worden nog steeds meer gezien als voorbereiding op de basisschool dan kinderdagverblijven. En deze opvatting leeft niet alleen bij ouder(s) maar ook bij professionals. Zowel bij de leidsters van de peuterspeelzaal als de pedagogisch medewerkers in de kinderopvang is dit nog een regelmatig voorkomend beeld.

De kinderopvang wordt echter steeds minder gezien als louter ‘vervanging van de ouder(s) als zij aan het werk zijn of studeren’. Ook binnen de kinderopvang groeit het besef dat zij een rol speelt in de doorgaande lijn in het leven en de ontwikkeling van het kind. In dit veranderend beeld past ook contact en samenwerking met de partners in de periode nadat het kind 4 jaar is geworden. Zowel kinderopvang als peuterspeelzaalwerk spelen een rol in het jeugdbeleid.

In de loop der tijd is ook de taak van scholen ruimer geworden. Deze beperkt zich niet meer tot kennisoverdracht. Ook scholen spelen een rol in het jeugdbeleid.

Binnen dit geheel past een overdracht van een voorschoolse voorziening naar de basisschool, in welke vorm dan ook.

“Hoe zit dat dan met de privacy” is een veelgestelde vraag, Mag je gegevens doorgeven aan de school, welke gegevens zijn dat dan en hoe regel je dat?

De Wet bescherming persoonsgegevens

Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) ziet erop toe dat persoonsgegevens zorgvuldig worden gebruikt en dat privacy gewaarborgd blijft. Het CBP houdt toezicht op de naleving van wetten die het gebruik van persoonsgegevens regelen. Het CBP houdt dus toezicht op de naleving en toepassing van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Voor de overdracht van gegevens van peuterspeelzaal en/of kinderdagverblijf naar de basisschool zijn van de Wet bescherming persoonsgegevens uit hoofdstuk 1 artikel 1 en uit hoofdstuk 2 artikel 8 van toepassing. (Zie voor de wettekst van de gehele artikelen bijlage 1).

Toestemming van de ouder(s)

Uit consultatie van de helpdesk privacy (d.d. mei 2009) blijkt dat voor de overdracht van gegevens van peuterspeelzaal en kinderdagverblijf naar de basisschool *toestemming van de betrokkene* voldoende is.

De wet omschrijft dit als volgt:

Artikel 1 lid i:

Toestemming van de betrokkene:

elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt;

Artikel 8 lid a:

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;

Wanneer geven de ouder(s) toestemming?

Een volgende vraag die naar boven komt is wanneer ouder(s) de toestemming geven. Binnen de werkgroep sluitende aanpak van de gemeente Noordenveld die het gebruik van de kijklijst heeft geëvalueerd bestaat de wens om reeds bij inschrijving bij kinderdagverblijf of peuterspeelzaal de ouder(s) toestemming te vragen voor de overdracht van gegevens naar de basisschool. Hier ontstaat een situatie die de voorwaarde voor de toestemming zoals gesteld in de Wpb onder druk zet. Aan de eerste twee aspecten: *'vrije en specifieke wilsuiving'* wordt gemakkelijk voldaan. Ouder(s) tekenen het inschrijfformulier uit vrije wil. Maar in hoeverre kan er van de ouder(s) op het moment van inschrijven bij een kinderdagverblijf, en dit is vaak gedurende de zwangerschap, verwacht worden dat zij kunnen overzien welke informatie, *'hen betreffende persoonsgegevens'*, 4 jaar later overgedragen gaat worden? Hun kind is nog niet eens geboren... Bij inschrijving voor een peuterspeelzaal, meestal niet lang voor de 2 jarige leeftijd ligt dit misschien anders. Daarnaast zou bij inschrijving de kijklijst ter informatie aan de ouder(s) voorgelegd moeten worden zodat zij weten waar naar gekeken gaat worden.

Dit overwegende is het beter om op een later moment toestemming van de ouder(s) te vragen voor de overdracht van de kijklijst naar de basisschool. Het meest logisch is dan om na het invullen (en eventueel bespreken) van de kijklijst de ouder(s) toestemming te vragen middels het tekenen van de kijklijst. Dan is ook voor de ouder(s) bekend en duidelijk waarvoor zij hun *'ondubbelzinnige toestemming'* geven.

Waarvoor geldt de toestemming?

Als ouder(s) tekenen voor de overdracht van de kijklijst aan de basisschool geven zij toestemming voor het *'verwerken'* van de gegevens. Dit is de overdracht aan de basisschool. Dit houdt in dat er toestemming is voor de overdracht van het formulier maar ook voor mondelinge overdracht, de zgn. warme overdracht bij of naar aanleiding van de kijklijst. Voor een gesprek, direct of later, over het kind tussen leerkracht en leidster/pedagogisch medewerker hoeft dus niet apart toestemming gevraagd te worden.

Conclusie

Door het tekenen van het overdrachtsformulier door de ouder(s) van het betreffende kind wordt voldaan aan de voorwaarden van de Wbp.: gegevensverstrekking in verband met overdracht van gegevens van de voorschoolse voorzieningen naar de basisschool is alleen mogelijk op grond van toestemming.

Note: waar de ouder(s) staat wordt de wettelijk vertegenwoordiger(s) bedoeld.

Bijlage 1: Wet bescherming persoonsgegevens.

HOOFDSTUK 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. persoonsgegeven: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon;
- b. verwerking van persoonsgegevens: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens;
- c. bestand: elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens, ongeacht of dit geheel van gegevens gecentraliseerd is of verspreid is op een functioneel of geografisch bepaalde wijze, dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is en betrekking heeft op verschillende personen;
- d. verantwoordelijke: de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt;
- e. bewerker: degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen;
- f. betrokkene: degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft;
- g. derde: ieder, niet zijnde de betrokkene, de verantwoordelijke, de bewerker, of enig persoon die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke of de bewerker gemachtigd is om persoonsgegevens te verwerken;
- h. ontvanger: degene aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt;
- i. toestemming van de betrokkene: elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt;
- j. Onze Minister: Onze Minister van Justitie;
- k. het College bescherming persoonsgegevens of het College: het College als bedoeld in artikel 51;
- l. functionaris: de functionaris voor de gegevensbescherming als bedoeld in artikel 62;
- m. voorafgaand onderzoek: een onderzoek als bedoeld in artikel 31;
- n. verstrekken van persoonsgegevens: het bekend maken of ter beschikking stellen van persoonsgegevens;
- o. verzamelen van persoonsgegevens: het verkrijgen van persoonsgegevens.

HOOFDSTUK 2. VOORWAARDEN VOOR DE RECHTMATIGHEID VAN DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Paragraaf 1. De verwerking van persoonsgegevens in het algemeen

Artikel 8

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;
- d. de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.